

ÎNGRIJIRI SPECIALE ACORDATE PACIENȚILOR DE CĂTRE ASISTENȚII MEDICALI

**MANUAL
PENTRU COLEGIILE ȘI ȘCOLILE POSTLICEALE SANITARE**

**Sub redacția
Lucreția TITIRCĂ**

Editura VIAȚA MEDICALĂ ROMÂNEASCĂ

ÎNGRIJIREA PACIENTULUI CU VARICELĂ

Varicela este o boală infecțioasă și foarte contagioasă, cauzată de virusul varicelozosterian.

Culegerea datelor	– Receptivitatea ..... – Date epidemiologice (vezi ancheta epidemiologică) Manifestări de dependență (Semne și simptome) ● <i>leziuni la nivelul tegumentelor și mucoaselor</i> – erupție: pe tegumente, macule, papule, vezicule, cruste (aspect polimorf) – pe mucoasa bucală (veziculele se rup lăsând ulceratie cu aspect de aftă cu dureri la masticatie și salivatie abundentă) ● <i>febra (poate lipsi la 1/4 din cazuri)</i>
Probleme	● <i>alterarea integrității pielii, legată de leziunile veziculare</i> ● <i>risc de alterare a imaginii corporale, legat de cicatricile (posibile) rămase în urma gratajului</i> ● <i>risc de infecție a tegumentelor legat de gratajul leziunilor pruriginoase</i> ● <i>potențial de complicații (pneumonie, encefalită variceloasă), legat de procesul infecțios, fie legat de suprainfecția elementelor eruptive</i> ● <i>alterarea confortului, legat de prurit</i> ● <i>risc de transmitere a infecției, legat de neizolarea pacientului</i>
Obiective	Pacientul: – să-și păstreze integritatea pielii – să nu fie expus microorganismelor infecțioase – să înțeleagă măsurile de control al infecției și al gratajului – să-și păstreze sentimentul de bunăstare și stimă de sine
Intervenții	– igiena tegumentelor cu apă alcoolizată – baie numai după căderea crustelor – pentru ameliorarea pruritului, alcool mentolat; talc – igiena cavității bucale = spălături cu ceai de mușetel (mai ales după alimentație), badijonări cu stamicină, vit. A – educația pacientului: să nu se scarpine – supravegherea pentru a observa semnele vreunei complicații (febră, cefalee) DE RETINUT: Varicela și zona zoster (herpes zoster) au același agent etiologic. Varicela poate apărea după un contact cu herpes zoster sau invers.

ÎNGRIJIREA PACIENȚILOR CU RUJEOLĂ

Rujeola – boală acută infecțioasă și foarte contagioasă, provocată de virusul rujeolic, care este un paramixovirus.

Culegerea datelor	– receptivitatea pacientului (vârstă...) – date epidemiologice – vezi diag. epidemiologic – culegerea de date pe cele 14 nevoi (vezi Ghid de Nursing vol. I – Lucreția Titircă) Manifestări de dependență (Semne și simptome) Perioada de incubație – în medie, 10 zile este perioada preeruptivă sau catarală: <i>3 zile</i> ● febra – care crește treptat la 38°–39° C ● frisoane ● tahipnee ● triplu catar: – ocular (conjunctivită, lăcrimare) – nazal (congestia mucoasei nazale, senzație de nas înfundat, rinoree seropurulentă) – traheobronșic (tuse seacă – răgușeală – din cauza laringitei) ● enantem (hiperemia mucoasei buco-faringiene) – semnul Koplik – micropapule albe în dreptul molarilor ● tulburări digestive (vărsături, grețuri, dureri abdominale) ● simptome nervoase (iritabilitate, cefalee). În perioada eruptivă, apare: ● exantemul – macule de culoare roșie (pe față, după urechi, gât, torace, abdomen, spate, membre) ● tegumente – roșii, calde, transpirație Alte manifestări de dependență: ● inapetență ● neliniște, stare de nervozitate ● închidere în sine ● slăbire
Probleme	– hipertermie – legată de procesul infecțios, manifestată prin frisoane, piele fierbinte – obstrucția căilor respiratorii – legată de inflamația mucoasei nazale, de rinoree, inflamația mucoasei laringiene – dispnee cu polipnee, din cauza febrei – tuse – legată de catarul traheo-bronșic – alterarea integrității mucoaselor și a pielii, legată de enantem și exantem

	– potențial de deficit de lichide (deshidratare), legat de vărsături, transpirații – intoleranța la activități din cauza febrei, slăbiciunii – risc de infecție a mucoasei bucale = stomatita (bacteriană sau micotică) mai ales la copiii subnutriți sau din lipsa de igienă a cavității bucale – potențial de complicații ale aparatului respirator, digestiv, ale sistemului nervos = encefalită – legat de scăderea rezistenței generale (procesul infecțios, febră, vărsături, inapetență)
Obiective	Pacientul să prezinte: – o diminuare a febrei – temperatură în limite normale, odată cu pălirea erupției (o creștere a febrei în această fază este semn de complicații) – diminuare a catarului nazal și traheo-bronșic – căi respiratorii permeabile – un ritm respirator regulat – diminuarea tusei (dispariția tusei) Pacientul: – să fie echilibrat hidroelectric (să nu prezinte semne de deshidratare) – să nu prezinte infecții la nivelul mucoaselor și tegumentelor – să nu prezinte complicații – să i se amelioreze confortul fizic și psihic
Intervenții	● <i>Pentru diminuarea și reducerea febrei:</i> – se aplică comprese hipotermizante de 2–3 ori pe zi, pe frunte, pe torace, la nivelul membrelor (temperatura acestor comprese să fie cu 1–2 grade mai mică decât temperatura corpului) – se aerisește camera de 3–4 ori pe zi, câte 15 minute, în cazul frisoanelor – se acoperă pacientul cu încă 1–2 păături în plus – se administrează medicația prescrisă de medic – antitermică (aspirină 3 x 1 tb/zi) – antimicrobiană (Penicilină G 2 x 1000000 u/zi i.m.) – algocalmin ● <i>Pentru diminuarea obstrucției căilor respiratorii, tusei, polipneei:</i> – se umidifică aerul – prin punerea unor vase cu apă pe calorifere sau prin fierberea pe reșou a unei infuzii de mușețel – se aerisește salonul, se hidratează pacientul (pentru a favoriza eliminarea secrețiilor) – se administrează medicația prescrisă: rinosept, faringosept - antitusivă: codeină fosfat 3 x 1 tb/zi – antiinflamatorie HHC 100 mg/zi în perfuzie de glucoză 10% ● <i>Pentru prevenirea deshidratării:</i> – se oferă pacientului lichide (2500–3000 ml/zi) – ceaiuri, sucuri naturale, fructe, zeamă de compot

	● Pentru prevenirea infecției mucoaselor și tegumentelor: – se spală ochii pacientului de 1–2 ori pe zi cu ceai de mușețel (cu comprese sterile). La indicația medicului, se instilează, de 3 ori pe zi, câte o picătură de Clorocid în sacul conjunctival. – se insistă asupra igienei cavității bucale prin: spălarea dinților, gargară cu ceai de mușețel, asupra curățirii corecte a cavității nazale și protecția narinelor prin aplicarea de creme simple – se efectuează toaleta pe regiuni – comprese umezite cu apă alcoolizată – baia generală este permisă doar în perioada de convalescență. Prevenirea complicațiilor se realizează prin: – creșterea rezistenței organismului (repaus, dietă) – izolarea pacientului de alți pacienți cu alte boli – respectarea condițiilor de igienă personală și a mediului ambiant.

ÎNGRIJIREA PACIENȚILOR CU AFECȚIUNI TRANSMISE PE CALE DIGESTIVĂ

Generalități

Propagarea se face, de regulă, prin intermediul apei și a alimentelor contaminate cu bacterii sau virusuri. Germenii se răspândesc în mediul înconjurător prin materii fecale, urină sau alt produs patologic.

Apa de fântână se poate contamina prin infiltrații cu ape de suprafață sau atunci când acestea sunt construite în apropierea latrinei.

Apa râurilor se poate contamina prin vărsarea în ele a canalelor colectoare.

Alimentele se pot contamina printr-o manipulare necorespunzătoare.

Boala digestivă este boala mâinilor murdare.

Un rol important în transmiterea bolilor digestive îl joacă muștele, care vehiculează microbii.

Cele mai frecvente boli contagioase transmise pe cale digestivă sunt:

– enterovirozele, febra tifoidă și febrele paratifoide, toxiinfecțiile alimentare, dizenteria bacilară, hepatita virală.

Culegerea datelor	– vârsta (copiii sunt mai ușor afectați) Se obțin informații pentru depistarea izvorului de infecție – dacă au existat boli similare în anturaj (familie, colegi etc.) – ce alimente s-au consumat – unde este sursa de apă potabilă – condițiile de sanitație corespunzătoare (condițiile deficitare favorizează transmiterea)